

5

036

1938

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 36

ASIA: _____

Santiagoassa olevan lähetystön raportti n:o 4.

Ministeri Orasmaa

Buenos Airesissä 22/4 1938.

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 1396.

Buenos Airesi SSA 22 P:NÄ marras KUUTA 19 38.

VIITTAUS: ..... N

P:NÄ ..... KUUTA 19 ..... P:TTY ..... n:o .....

VIITTAUS: ..... D. U. M. .... / ..... 19 .....

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Santiagon-lähetysten raportti n° 4.

Lähetyste kunnioittaen myötäliittää Ulkoasiainministeriölle Santiagon-lähetysten raportin n° 4, joka sisältää:

Chilen presidentinvaali.

Ministeri

Antes Vasquez

Santiago SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 4/1938

Buenos Airesi ssa 22 p:nä marras kuuta 19 38.

16 / 312 Val. 8 - 38.

Asia: Chilen presidentinvaali.

22 / 12. 38

5 036

Lokakuun lopulla suoritettu presidentinvaali, jossa n.s. kansanrintaman ehdokas, radikaalisen puolueen johtaja Pedro Aguirre Cerda sai niukan enemmistön, on vihdoinkin selvä, sillä sen tulos on jäänyt lopulliseksi.

Tilanne näytti vaalin jälkeen melkoisen epävarmalta, sillä oikeiston taholta tehtiin vaalitoimitusta vastaan runsaasti muistutuksia, minkä johdosta tarkastuslautakunta kaven-
sikin melkoisesti Aguirre Cerdan enemmistöä. Kun suuri määrä valituksia oli vielä käsittelemättä, alkoi lopullinen tulos näyttää siinä määrin epävarmalta, että puhuttiin jo, että oikeisto aikoi asettaa vakivalloin oman ehdokkaansa, entisen finanssi-
ministeri Rossin presidentiksi, kun taas vasemmistopuolueet valmistautuivat puolustamaan voittoansa asevoimin. Saadakseen varmuuden maan puolustusvoimien kannasta Ross tiedusteli sekä armeijan ylipäällikön että santarmistokenraalin - Chilen erinomaisesti kouluutettu ja varustettu santarmisto, Carabineros, on vahvuudeltaan vakinaisen armeijan veroinen - mielipidetä tilanteesta.
Molemmat vastasivat puolustusvoimien kunnioittavan vaalin tulos-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ta neuvoen samalla Rossia /^{hanen} isänmaanrakkauteensa vedoten alistu-
maan siihen. Sen hän tekikin ja peruutti kasittelematta olevat
valitukset vaalitoimitusta vastaan. Se selvitti tilanteen. Jaljel-
la on vain vaalin muodollinen vahvistaminen.

Vaalin tulos oli yhdistyneelle oikeistolle suuri
pettymys, sillä se odotti selvää voittoa. Sen ehdokas oli ollut
nykyisessä hallituksessa rahaministerinä toimien tarmokkaasti ja
menestyksellisesti maan raha-asiain parantamiseksi. Tosin myön-
nettiin yleisesti, että hän ei kylmänä ja jurona luonteena ole
henkilökohtaisesti mitenkään pidetty, mutta tiedettiin hänen yh-
tenä maan rikkaimmista asettaneen vaalijunttansa käytettäväksi
niin suuren rahasumman, että sen piti myötävaikuttaa ratkaise-
vasti voittoon, vaikka vaali muuten suoritettaisiinkin, kuten hal-
litus oli vakuuttanut, rehellisesti, viranomaisten myötävaikutta-
matta Argentinan tapaan mitenkään n.s. virallisen ehdokkaan hy-
väksi. Viimeksi Santiagossa käydessäni diplomaattipiireissä ker-
rottiin yleisesti, että Rossin vaalitoimintaansa varten antama
summa olisi ollut kokonaista 40 milj. pesoa, lähes 70 milj.
markkaa.

Voidaankin katsoa, että Rossin vaali olisi ollut
varma, ilman syyskuun alussa Chilen natsien toimeenpanemaa ke-
vytmielistä mellakkaa Santiagossa. Oikeisto käytti sitä hyväk-
seen vetaakseen oikein aimo apajan vangituttamalla muka mellak-
kaan osallisena entisen presidentin, kenraali Ibañezin, joka oli
myös asettunut presidenttiehdokkaaksi puolueiden ulkopuolella ja
jolla epäiltiin olevan melkoinen kannatus. +) Kenraali I. julis-

---

+) Paakonsuli Samsing kertoi Sovjetin tukeneen hänen eh-
dokkuuttansa. Tiedettiin sen lähettäneen erään englantilaisen liik-

tettiin sittemmin syyttömäksi, mutta tapahtuman johdosta hän luopui ehdokkuudesta kehoittaen kannattajiaan äänestämään Aguirre Cerdaa. Näin ne erästä ryhmäkuntaa lukuunottamatta tekivätkin ja oikeisto sai siten vastaansa jotenkin ehjän vasemmistorintaman. Tätä seikkaa m.m. Ruotsin sikalainen v.a. asiainhoitaja Paulin, joka vaalien aikaan oleskeli taalla, piti Rossin tappion varsinaisena syynä. Hän arveli silloin oikeiston alistuvan vaalin tulokseen turvautumatta vallankumoukseen. Myöhemmat tapahtumat osoittivat hänen arvostelleen tilannetta oikein.

Chilen uusi presidentti on opinnoiltaan sekä opettaja että asianajaja. Hän on ollut paljon mukana valtiollisessa elämässä edustajana, senaattorina ja hallituksen jäsenenä. Hänen harrastuksensa ovat erikoisesti kohdistuneet agraarireformiin, opetus- ja teollisuuskysymyksiin. Mielipiteeltään hänet mainitaan maltilliseksi.

Aguirre Cerdalla ei ole kuitenkaan enemmistöä edustajakamarissa, joten häntä tulee kohtaamaan samat vaikeudet kuin aikaisemmin presidentti Alessandria, joka myös valittiin presidentiksi varsinaisen kansan, n.s. rotojen ehdokkaana, mutta oli sitten pakotettu turvautumaan konservatiiveihin. Tämä tulee tietenkin vaikeuttamaan suuresti myös vasta valitun presidentin ohjelman toteuttamista.

On tarpeetonta ryhtyä tässä selostamaan Aguirre Cerdan ohjelmaa. Sen sijaan on syytä kiinnittää huomiota eräisiin hänen vaalien jälkeen antamiinsa lausunnoihin, joissa hän

kehen valityksella heinäkuussa 5 milj. pesoa kenraali I:n vaalitoimintaa varten ja mainittiin sen olleen vasta avustuksen ensimmäisen erän.

esitti m.m. vastaisen ulkopoliittikkansa suuntaviivoja. Ensimmäisessä hän lausui kantavansa presidentti Rooseveltin "hyvän naapurisuuden" politiikkaa. Chilen palautta kansainliittoon hän ei kannata, vaan vahvistaa nykyisen hallituksen päätöksen Chilen luopumisesta kansainliiton jäsenyydestä. Hän kertoi kansainliiton epäonnistuneen tehtävissään sekä edelleen pitävän jäsenvaltioitten kustannuksella ylettömän suurta virkamiehistöä. Kauppapolitiikassa hän aikoo ryhtyä vaatimaan nykyistä suuremman vastavuoroisuuden noudattamista seuraten ohjelmaa ostamme niiltä, jotka ostavat meiltä. Hänen tarkoituksensa on myös supistaa Chilen diplomaattista edustusta Euroopassa jättäen sinne pääasiassa vain konsuliedustuksen sekä vastaavasti vahvistaa maan diplomaattista edustusta amerikkalaisissa maissa, puhumattakaan henkilövaihdoksista, jotka tapahtuneen suunnanmuutoksen johdosta tulevat ulkoedustuksessa olemaan varsinkin perusteelliset.

Ministeri *Antti Oksanen*

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 36

ASIA: _____

Santiagoassa olevan lähetystön raportti n:o 3.

Ministeri Orasmaa

Buenos Airesin 7/3 1938.

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.
KIRJELMÄ n:o 305.
Buenos Airesi SSA 5 P:NÄ maalis KUUTA 19 38.
VIITTAUS: ..... N
P:NÄ ..... KUUTA 19 ..... P:TTY ..... n:o .....
VIITTAUS: ..... D. U. M. ..... / ..... 19 .....

ULKOASIAIN.	
9/311 Pol. & J. 38.	
21/3-38	9
	POSTO
5	C36

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Santiagossa olevan lähetysten raportti N° 3.

Lähetystä kunnioittaen myötaliittaa Ulkoasiainministeriölle Santiagossa olevan lähetysten raportin N° 3, joka sisältää:

Chilen risteilijahankinta.

Ministeri

Kuus Oskari

Santiago SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 3.

Buenos Airesissa 3 p:nä maaliskuuta 1938.

Asia: Chilen risteilijähankinta.

9 III Pal. 8 - 38

31/3. 38

5 C36

Santiagossa ollessani oli sikalaisissa lehdissä uutinen, että Crichton - Vulcan oli tehnyt Chilen hallitukselle tarjouksen kahden 8.000 tonnin suuruisen risteilijän rakentamisesta. Vahan myöhemmin oli asiasta lisätietoja, joitten mukaan Chilen edustustot eri maissa olivat hankineet p.o. asiassa tarjouksia. Toiminimi Vorwerk & C:n⁺ taholta asetuttiin kyllä minun kanssani tarjouksen suhteen yhteyteen huomauttaen, että heidän liikkeensä edustaa tarjouskombination saksalaista osakasta. Kun en saanut mitään ohjeita tukea Crichton - Vulcanin tarjousta, en myöskään omasta aloitteestani tahtonut tehdä sen suhteen demarcheja Chilen viranomaisten luona. Mitään tiedusteluja silta taholta ei minulle myöskään tehty. Tapasin taalla askettain Saksan täkalaisen laivastoattashean komentajakapteeni Niebuhrin. Hän oli minun kanssani samanaikaisesti Chilessä saksa-

+)

Paakonsuli Samsingin suosituksesta olen esittänyt johtaja H.W. Vorwerkin nimittamista Suomen konsuliksi Santiagoon.

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

laisen risteilijavierailun johdosta, vaikkakaan emme siellä tavanneet toisiamme. Hän kertoi puhuneensa Crichton - Vulcanin tarjouksen puolesta Santiagossa. Samalla hän mainitsi, että Chilellä ei ole halua antaa tilausta Yhdysvaltoihin, viranomaiset epäilevät, että he eivät saisi ajanmukaisia laivoja Englannista ja kun eraitten muitten maitten veistämöt ovat täynnä tilauksia, on Crichton - Vulcan - saksalaisella yhtymällä eraita mahdollisuuksia. Hän lisäsi olevansa mielellään kanssani yhteistyössä asiassa. Mikäli Ulkoasiainministeriö katsoo, että minun olisi syytä tukea suomalaista tarjousta, pyydän kunnioittaen siinä suhteessa tarpeellisia ohjeita.

Tässä yhteydessä pyydän mainita vielä eraasta toisesta aseteollisuuttamme koskevasta keskustelusta. Toiminimi Vorwerk & C:n johtajat huomauttivat minulle, että he toimivat Chilen armeijan hankkijoina ja että he mielellään ottavat edustaakseen suomalaisia ase- ja sotatarvetehtaita. Ottaen huomioon, että valtion laitokset ovat myyneet m.m. Itämeren maihin p.o. tuotteita, alistan kunnioittaen harkittavaksi, olisiko meidän syytä asettua yhteyteen edellämäinmainitsemani chilelaisen toiminimen kanssa. Tarkemmat tiedot liikkeestä (Osoite Santiago de Chile, Augustinas 1070, Casilla 160) liittyvät Santiagon konsulinvirastoa koskevaan ehdotukseeni. Näillä teollisuustuotteilla voisi lisäksi olla muissakin etelä-amerikkalaisissa maissa myyntimahdollisuuksia. Ne ovat pääasiallisesti riippuvaisia yhdysvaltalaisista tehtaista, mutta, kuten edellä oleva Saksan laivastoattashean lau-

sunto osoittaa, eivät ne aina näytä haluavan jäädä kokonaan niiden varaan.

Ministeri

Viico Oksanen

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 36

ASIA:

Santiagoassa olevan lähetystön raportti n:o 2.

Ministeri Orasmaa

Buenos Airesissa 1/3 1938.

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 304.

Buenos Airesi SSA 5 P:ÄÄ maalisk. KUUTA 1938.

VIITTAUS: ..... N

P:ÄÄ ..... KUUTA 19 ..... P:TTY ..... n:o .....

VIITTAUS: ..... D. U. M. / ..... 19 .....

8 311 Pel. 38.
31/3 38
5 C36

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Santiagossa olevan lähetysten raportti N° 2.

Lähetystö kunnioittaen myötäliittää Ulkoasiainministeriölle Santiagossa olevan lähetysten raportin N° 2, joka sisältää:

Chilen siirtolaispolitiikasta.

Ministeri *Kalle Oksanen*

Santiago Ssa OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 2.

Buenos Airesissa 1 p:nä maaliskuuta 1938.

Asia: Chilen siirtolaispolitiikasta.

8 3/4 Pal. 38

3/3. 38

5 C38

Kuten edellisessä raportissani mainitsin, sain Santiagossa ollessani sen vaikutelman, että käytäntöni asetettiin Chilen vilkastuneen siirtolaispolitiikan kanssa yhteyteen. Paitsi lehdissä olleita suoranaisia, tähän suuntaan meneviä viittauksia, antoi tähän käsitykseen aihetta v.t. ulkoministerinä toimivan rahaministeri García Ganan suora tiedustelu, olisiko mahdollisuuksia saada myös Suomesta siirtolaisia. Vastasin hanelle epäileväni sitä sillä perusteella, että Suomessa ei nykyisin ole juuri ensinkään työttömyyttä. Kun tähän torjuvaan suhtautumiseeni oli muitakin syitä, selostan seuraavassa asiaa hiukan tarkemmin.

Chilen viranomaiset ovat jo jonkun aikaa osoittaneet halua edistää europalaisten siirtolaisten asettumista Chileen. Jo kaksi vuotta sitten silta taholta tehtiin edeltäjäläni muuan esitys, joka ei kuitenkaan antanut aihetta mihinkään toimenpiteisiin. Viime vuoden huhtikuussa Buenos Airesissa vierailut hollantilainen taloudellinen retkikunta matkusti taal-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjemalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi _____ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

ta Chileen ja sen kanssa otettiin puheeksi myös siirtolaisuushankinta. Ennen lahtsani Santagoon huomasin sikalaisista lehdistä, että Norjan lahettilas, ministeri Andword, oli matkustanut sinne vartavasten neuvottelemaan siirtolaiskysymyksestä ja että Rumanian sikalaisen lahettilaan kanssa oli sama asia myös vireillä. Santiagossa kertoi minulle Belgian lahettilas - Suomessa aikaisemmin ollut ministeri Gérard -, että hänen kanssaan on neuvoteltu belgialaisten asettumisesta Chileen. Asiassa oli siten käynnissä varsin laaja diplomaattinen aktioni.

Olin pyytänyt Valparaisossa olevan paakonsulimme, hra Samsingin saapumaan Santiagoon minua tapaamaan. Hänen kanssaan otin puheeksi jo lehdissä olleitten tietojen nojalla siirtolaisuuskysymyksen. Hän asettui sen suhteen jyrkästi kielteiselle kannalle katsoen olosuhteiden - alhaiset palkat, huonot kulkuyhteydet, alkuperäiset sosiaaliset olot - Chilessä vielä olevan sellaiset, ettei hän puolestaan ainakaan katsonut voivansa puoltaa myönteisesti suhtautumista viranomaisten tarjouksiin. Lyhyen käyntini jälkeen saamani vaikutelma antaa täyden oikeutuksen hänen kannalleen.

Sen lisäksi tulevat vielä maahan asettuville siirtolaisille asetettavat ehdot. Keskustelin niistä Norjan lahettilaan kanssa, joka oli käynyt tutustumassa Etelä-Chileessä, Aysenin maakunnassa norjalaisille tarjottuun asutusalueeseen. Hän kertoi, että siirtolaiset saisivat itse maksaa matkansa, heillä pitäisi maahan tullessaan olla vähintään 20.000 Chilenpesoa, s.o noin 35.000 markkaa, minka lisäksi tulee vielä

vuosien kuluessa suoritettava lunastushinta maasta. Norjalaisille oli tarjottu maata - täydellistä aarniota, jossa ei ennestään ollut mitään asutusta - 500 ha. perhettä kohden, mitä maaraa ministeri A. piti kuitenkin liian pienenä. Edelleen hän mainitsi, että kalastus ei p.o. alueella ilmeisesti-
kaan tarjoa mitään niin huomattavia mahdollisuuksia, että sen varaan voisi rakentaa, vaan olisi norjalaisten laskettava lahinna maanviljelyksen varaan. Huomautettuani että näillä ehdoilla-
lahan siirtolaisuus merkitsee melkoista paaomanvientia Norjasta, myönsi hän sen kyllä, mutta katsoi voivansa, ottaen huomioon Norjassa vallitsevan työttömyyden, puoltaa norjalaisten siirtymistä Chileen. Paakonsuli Samsingin - hanhan on norjalainen - kielteisen kannan hän kyllä kertoi tuntevansa.

Keskusteluni ministeri Andwordin kanssa vahvisti vain käsitystäni siitä, ettei meillä ole nykyisissä olo-
suhteissa mitään syytä ryhtyä edistämään siirtolaisuutta Chileen.

Ministeri

ULKOASIAINMINISTERIÖ

RYHMÄ: 5

OSASTO: C 36

ASIA:

Santiagoassa olevan lähetystön raportti n:o 1.

Ministeri Orasmaa

Buenos Airesin 28/2 1938.

Buenos Airesi SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

KIRJELMÄ n:o 303.

Buenos Airesi SSA 5 P:ÄÄ MAALIS KUUTA 19 38.

VIITTAUS: ..... N

P:ÄÄ KUUTA 19 P:TTY n:o

VIITTAUS: D. U. M. / 19

2 / 311 Pel. 58.
3/3 - 38
5 C36

Ulkoasiainministeriö LLE

ASIA: Santiagossa olevan lähetystön raportti N° 1.

Lähetystö kunnioittaen mystaliittaa Ulkoasiain-
ministeriölle Santiagossa olevan lähetystön raportin N° 1,
joka sisältää:

Käyntini Santiagossa.

Minsteri *Liljo Oksanen*

Santiago SSA OLEVA LÄHETYSTÖ.

Salainen.

RAPORTTI n:o 1.

Buenos Airesi ssa 28 p:nä helmi kuuta 19 38.

Asia: Kayntini Santiagossa.

7/311 Sal. 8. 38.
 31/3.38
 5 C 26

Viime ja kuluvan kuun vaihteessa kävin Santiagossa jättämässä valtuutuskirjeeni sekä edeltajani takaisinkutsukirjeet.

Matkaani varten oli Ministeriö varannut kaikkiaan kolme viikkoa. Siihen nähden että edeltajani sai Santiagossa odottaa valtuutuskirjeidensä jättötilaisuutta neljatta viikkoa, voin olla iloinen, että saatoin suoriutua tehtävästani sille määrättyssä ajassa. Siitä saan kiittää Chilen viranomaisten hyväntahtoisuutta ja sitä huomaavaisuutta, jota ne osoittivat minua kohtaan tällä ensi matkallani. Jo Chilen puoleisella raja-asemalla ilmoitettiin kaksi keskuspoliisin miestä mainiten saaneensa määräyksen olla apunani matkan kestäessä. Ja Los Andesin asemalla samannimisen maakunnan maaherra lausui minut Tasavallan presidentin ja ulkoasiainministeriön puolesta tervetulleeksi Chileen. Kun sitten jo vajaan viikon kuluttua saapumisestani sain tilaisuuden jättää valtuutuskirjeeni presidentti Alessandrille, jai minulle vielä riittävästi aikaa suorittaa tärkeimmät asian-

JAKELUOHJE:

Tavallinen

Jakeluohjelmalleja:

Tavallinen.

Tavallinen ja lisäksi .....ministeriölle.

Ei ulkomaanedustuksen tiedoituksiin.

Ei ulkomaanedustuksen, mutta ulkoasiainministeriön tiedoituksiin.

omaisista virallisista tervehdyskaynneista Chilen viranomaisten ja Santiagossa akreditoitujen lahetystspaalliksiden luona.

On hyvin todennaksista, etta tahan Chilen viranomaisten minulle osoittamaan huomaavaisuuteen oli omat vaikuttimensa. Paikallisista lehdistä ja eraista keskusteluista panin nimittain merkille, etta virallisella taholla ilmeisesti haudottiin kayntini yhteydessa jotain suunnitelmia suomalaisten siirtolaisten saamiseksi Chileen. Siita kuitenkin tarkemmin toisessa yhteydessa.

X X X

Valtuutuskirjeiden jatta tapahtui kesken erasta hallituksen istuntoa, joten se meni nopeasti. Eika presidentti Alessandri sen aikana ollut tilaisuudessa laajempaan keskusteluun yli sovinnainten aiheiden. Tietysti kosketeltiin siina Suomen ja Chilen valista kauppavaihtoa, josta saatoin hanelle esittaa viime vuoden melkoisen huomattavat numerot.

Santiagoin saapuessani oli ulkoasiainministeri Gutierrez yhdessa sisaministerin kanssa kaymassa Magallanesilla. Matkan tarkoitus oli poliittinen. Haluttiin ilmeisesti korostaa taman kaukaisen maanaren kuuluvaisuutta Chileen ja maan keskushallituksen harrastusta sen olojen kehittamiseen. Karki oli kohdistettu itaista naapurua kohtaan, jolle tulimaan kuuluminen Chilelle ei suinkaan ole mikaan mieluinen asia. Oloille kuvaavaa on, etta viime vuonna Argentina siirsi joukkoja Chilen rajalle vakinaisesti uusien kasarmirakennusten valmistuttua. Tappasin ministeri Gutierrezin kuitenkin ennen valtuutuskirjeiden

jätettä, jolloin sain puhella hänen kanssaan tarkemmin. Samalla
käytin tilaisuutta kiittaakseni hanta siitä, ^{että/}Chilen hallitus oli
luvannut tukea ministeri Erichin ehdokkuutta pysyvaisen kansain-
välisen tuomioistuimen tuomarin vaalissa.

X X X

Kuluva vuosi on Chilessä, kuten eraissa muissakin
etelä-amerikkalaisissa maissa n.s. poliittinen vuosi. Maa valit-
see presidentin ja uusii kunnallisen ja valtiollisen edustuk-
sensa. Vaalitoiminta presidentin vaaleja varten on jo alettu.
Huomautettiin kuitenkin, että se tapahtuu kovin aikaisin. Sen
vuoksi ei lopullisesta ehdokkaasta vielä oltu varmoja. Lähinnä
keskittyi keskustelu nykyiseen rahaministeri Rossiin, joka on
mainittu oikeiston ehdokkaana, mutta jolla ei tunnu olevan puo-
lueensa nuorien piirien kannatusta sekä ent. presidenttiin, ken-
raali Ibañeziin, joka pyrkii esille. Hänen takanaan ei ainakaan
toistaiseksi ole muuta puoluetta kuin n.s. sosialistinen liitto,
mutta hänen nimensä on Chilessä tunnettu. Hallituksen kanta vaa-
leissa lienee lopulta kuitenkin ratkaiseva. Niinpä puhelias paa-
vin nuntius sanoi, että vaalit siellä tapahtuvat suurin piir-
tein samalla tavalla kuin Argentinassakin. M.m. kuolleet aanesta-
vat yhtä hyvin siellä kuin taallakin j.n.e. Eras toinen ulko-
valtain edustaja huomautti, että ministeri Ross on yksi Chilen
rikkaimpia miehiä, millä seikalla on vaaleissa hyvin huomattava
vaikutus.

X X X

Taloudellisesti viime vuodet ovat olleet Chilelle edullisia lähinnä johtuen siitä, että sen päävientitavarain n.s. Chilen salpietarin ja kuparin hinnat ovat olleet korkealla. Nyt kun niiden hinnat ovat laskemassa näyttää tilanne taas synkemmältä. Kun kaivosteollisuuden tuotteet ovat n. 75-80 % maan viennistä; ymmärtää niiden vaikutuksen maan talouteen.

Chile on monessa suhteessa suurien vastakohtien maa ei yksin maantieteellisesti vaan myös taloudellisesti. Se on itsessään erinomaisen rikas maa, mutta sen kansa on kuitenkin köyhää, köyhintä mitä minä olen joutunut näillä matkoillani näkemaan. Sillä on maailman suurimmat nitraattikaivokset, jotka kuitenkin synteettisen kalkkisalpietarin valmistuksen takia ovat menettäneet suuren osan arvostaan. Se on maailman kuparin tuottajista järjestyksessä toinen. Sillä on paljon muita arvokkaita metalleja ja kivennaisaineita. Sillä on hiiltä omiksi tarpeikseen ja huomattavat vesivoimavarastot. Sen maa- ja karjatalouden tuotanto on huomattava. mutta ensinnakin maantieteellisen aseman takia sen on myytävä tuotteensa halvemmalla kuin muiden ja tuontitavarat tulevat sille melkoista kalliimmiksi kuin muille. Sen suuresta mineraaliviennistä tulee vain pieni murto-osa (n. 20 %) maan hyväksi, sillä kaivokset kuuluvat ulkomaalaisille ja työpalkat ovat perin alhaiset. Maataloustuotanto on huomattava, Chilen hedelmat m.m. ovat maailman kuulut, ja sen kehitysmahdollisuudet ovat vielä hyvin suuret. Mutta n. 60 % maasta kuuluu noin 400 perheelle. Eika agraarireformista ole puhuttakaan. Seuraus on se, että kansan suuren enemmistön elintaso on erino-

maisen alhainen ja ostokyky on tietenkin perin heikko, mikä tuntuu kyllä maan tuontikaupassa. Ja valtiollisesti Chile ei ole suinkaan vapaa kommunismivaarasta.

Ulkomaalaisen kapitaalın, lähinnä amerikkalaisen ja englantilaisen vaikutus on niin suuri, että eräs suurlahettilas sanoi minulle suoraan, että eihan tämä maa ole juuri muuta kuin Yhdysvaltain ja Englannin kolonia. Englantilaisten käsissä on myöskin Chilessä samaten kuin Argentinassakin maan lampaanhoito ja villakauppa. Epäilemättä on havaittavissa yrityksiä vapautua tästä holhouksesta (salpietarın viennin valvonta). Se ei ole kuitenkaan helppoa ottaen huomioon, että amerikkalaiset sijoitukset Chilessä ovat n. 140 miljoonaa ja englantilaiset n. 93 miljoonaa puntaa ja niiden lisäksi muut ja että maa on verraten kapitaaliköyhä. Lisäksi Chilen rikkaat mieluummin kuluttavat kapitaalinensa matkoihin ja oleskeluun ulkomailla kuin käyttävät ne maan talouselämän elvyttämiseksi. Sanotaan että tässä suhteessa olisi havaittavissa muutosta parempaan suuntaan.

Sanotaan että Chile on oikeastaan hyvin harvinaisesti hallittu maa. Presidentti Alessandrikin, joka alkuaan valittiin toimeensa kansan ehdokkaana lienee lopulta joutunut näiden oligarkisten piirien ja ulkomaisen kapitaalın vaikutusvaltaan. Hänen hallituskauttansa on kuitenkin arvosteltu varsin suopeasti.

X X X

Tarkoitukseni oli koettaa järjestää matkalla myös

konsuliedustuskysymyksemme Santiagossa. Siellä ei Suomella nimittain ennestään ole ollut mitään edustusta, puute, jonka henkilökohtaisesti jouduin siellä toteamaan. Paakonsuli Samsingin myötävaikutuksella onnistuinkin löytämään sopivan ehdokkaan ja toivon, että kysymys siten saa onnellisen ratkaisun.

Ministeri